

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Fauske, 1. november 2010

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Uttalelse til søknad om konsesjon for bygging av Fagervollan kraftverk II og III i Rana kommune

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland viser til oversendelse datert 25.06.10 fra NVE vedlagt søknad fra Helgelandskraft AS om konsesjon for bygging av Fagervollan kraftverk II og III i Rana kommune.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Natur- og friluftslivsinteresser som er direkte berørt av de omsøkte kraftverkene omfatter i særlig grad Naturvernforbundet i Rana, Rana Turistforening og Rana Jeger- og Fiskeforening.

Kort om prosjektet

Fagervollan kraftverk II vil utnytte fallet mellom vatn 382 og Holmvatnet. Vatn 380 vil i følge søknaden bli hevet med to meter, slik at det får felles vannspeil med vatn 382. Vannveien etableres med sjakt/tunnel og vannveien legges i sin helhet i fjell. Det vil bli bygd vei fram til inntaket i vatn 382, og videre ned til kraftstasjonen i dagen.

Fagervollan kraftverk III vil utnytte fallet mellom Sjuniofemtivatnet og vatn 400. Det søkes om to ulike utbyggingsalternativer for vannveien og kraftstasjon, hvor disse i alternativ A planlegges etablert i fjell. Alternativ B omfatter vannvei med rør i grøft og kraftstasjon i dagen. Det planlegges bygd vei fra eksisterende vei ved Fagervollan kraftstasjon. Kraften føres ut til kraftnettets ved eksisterende Fagervollan kraftverk via kabel nedgravd i veien.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Storgt. 39, 8200 Fauske

Tlf: 952 26425

www.fnf-nett.no/nordland

nordland@fnf-nett.no

Medlemmer i FNF Nordland: Turistforeningene i Nordland, KFUM/ KFUK Speidere på Helgeland, Norges speiderforbund i Salten, Norges Jeger og Fiskeforbund Nordland, Nordland Orienteringskrets, 4H Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, NOF Nordland, Sykklistenes Landsforening Bodø, Salten Naturlag, Leknes Padleklubb, Polarsirkelen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd

Forum for Natur og Friluftsliv sin vurdering:

Deler av Holmelvassdraget er allerede utnyttet til kraftproduksjon gjennom etableringen av Sjona og Fagervollan kraftverk. Fagervollan kraftverk utnytter vatnet fra Trolldalsvatnet (30 meter regulering) og Isvatnet (34 m regulering) nordøst for Nedre Fagervollvatnet, mens Sjona kraftverk utnytter vannet fra Holmvatnet i Nedre Fagervollan.

Omsøkte tiltak vil likevel gi betydelige inngrep i fjellområdet. Dette er et område som normalt sett er sårbar for inngrep. Et slikt inngrep vil virke negativt inn på opplevelsen av området, og følgelig kunne redusere områdets verdi for friluftslivet.

Prosjektområdet oppleves som urørt av inngrep, men overføringen av Sjuniofemtivatn regnes som et tyngre teknisk inngrep. Prosjektområdet blir dermed pr. definisjon inngrepsnært. Det skal bygges veier inn i prosjektområdet noe som i større grad vil prege landskapet. Det vil også gi et ytterligere bortfall av inngrepsfrie naturområder som utgjør ca 1,1 km², sone 2. I innspillet til oppstartplanen ba Naturvernforbundet om at tilbakeføring av Sjuniofemtivatn til det verna Helgåvassdraget ble vurdert slik at INON kunne gjenvinnes. Vi savner denne vurdering.

Vi kan heller ikke se at de planlagte inngrep er vurdert ut fra behovet for kraft. Det er heller ikke vurdert klimaeffekter for inngrepet med tanke på at kraftoverskuddet vil øke.

Vi vil med bakgrunn i dette gå mot utbyggingsplanene Fagervollan III. Dersom det likevel blir utbygging tilrådes valg av alternativ A.

Ut fra eksisterende inngrep i området, synes tiltaket for Fagervollan II å forårsake moderate skader på miljø og landskap. Vi mener utbyggingen er unødvendig og ber om at den ikke blir gjennomført.

Dersom det likevel blir utbygging må det legges vekt på skånsom behandling av terreng og den vegetasjon som måtte finnes i området, og det må stilles krav om slipp av minstevannføring fra Vatn 380. Veien bør ikke bygges, og den må under ingen omstendigheter åpnes for motorisert fornyelseskjøring i området.

Kraftoverskudd

I Nordland, og i Nord Norge generelt, er det overskudd på elektrisk kraft. Nordland har i dag et elkraftoverskudd på over 40 %. Det betyr at vi i vårt fylke produserer mer kraft enn vi bruker selv. Mer kraftutbygging i Nordland gir ikke noe bidrag til mindre klimagassutslipp, kraftoverskuddet øker noe som kan føre til lavere priser på energi og energisparing lokalt blir mindre interessant. En storstilt kraftutbygging i Nordland er ingen "hastesak". Vi har kraft mer enn nok og svært begrenset linjekapasitet til å selge kraft ut.

I henhold til Lokal energiutredning (Helgelandskraft 2009) produseres 2626 GWh elektrisitet fra vannkraft i Rana, mens elektrisitetsforbruket er på 2053 GWh hvorav 85 % gikk til industrien. Dette viser et overskudd av produsert kraft i forhold til energibalansen i kommunen. I Rana dekkes industriens forbruk stort sett opp av kraft produsert innen kommunen. Framtiden er noe usikker for den kraftkrevende industrien i kommunen, og i kommunedelplanen for Rana 2006-2016 er det lagt til grunn prognoser med nedgang innenfor denne næringen, noe som kan gi et større overskudd av elektrisk kraft i kommunen i framtiden.

Av den lokalt produserte elektrisiteten er 95 % produsert i vannkraftverk bygd før 1980. Hvis aggregater og installasjoner er av tilsvarende dato, og dermed 30, 40 eller 50 år, burde kanskje Helgelandskraft heller vurdere å oppgradere og effektivisere nåværende anlegg istedenfor å bygge nytt. Rana kommune etterspør en slik utredning for Helgelandskrafts mange anlegg i

kommunen, hvor potensial, utfordringer og barrierer forbundet med oppgradering av eksisterende kraftverk er beskrevet. FNF støtter kravet.

Selv om Rana kommune har vernet store arealer gjennom nasjonalparkvern, er likevel ca 85 – 90 % av vassdragsnaturen berørt av reguleringer og kraftutbygging.

Om Helgelandskraft bruker ressurser på oppgradering av eksisterende installasjoner, unngår man uønskede konsekvenser innenfor alle de utredete temaene. Spesielt reindriftsnæringen føler seg presset på mange områder, jf. § 8, andre ledd i Naturmangfoldloven: *”Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.”*

Utbyggingen Fagervollan er vurdert til ”lite negativ” for natur, friluftsliv og reindriftsnæringen, men i sammenheng med de samlede av kraftutbyggingene i Rana kan konsekvensene være mye større. FNF krever i dette perspektivet at utbygger pålegges en sumvurdering i henhold til Naturmangfoldloven § 10 og § 8 i andre ledd.

FNF Nordland understreker at vi ikke er negative til en hver form for vannkraftutbygging, men vi ser det som en viktig målsetning at de tiltakene som en minst konfliktfylte og mest miljøvennlige får prioritet på sterkt pressede overføringslinjer.

Konklusjon:

Rana kommune er en kommune som er sterkt preget av massiv vannkraftutbygging gjennom flere tiår. Vi ber om at biologisk mangfold, INON og landskap i størst mulig grad får beholde viktige restområder uten ytterligere forringelse. Dette vil gi gode vilkår for friluftsliv og fremme folkehelse, og reindrifta får beholde det som er igjen av sammenhengende områder.

Vi vil med bakgrunn i dette gå mot utbyggingsplanene Fagervollan III. Ut fra eksisterende inngrep i området, synes tiltaket for Fagervollan II å forårsake moderate skader på miljø og landskap. Vi mener likevel utbyggingen er unødvendig og ber om at konsesjon ikke blir gitt.

I Nordland gir mer kraftutbygging i Nordland ikke noe bidrag til mindre klimagassutslipp. Når kraftoverskuddet øker kan det føre til lavere priser på energi og energisparing lokalt blir mindre interessant. I Rana kan prognoser for industrien gi et større overskudd av elektrisk kraft i framtiden.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Arbeidsutvalgsleder

Sylvi Katrin Brandsæther
Daglig leder

Kopi til: Nordland fylkeskommune, Plan og Miljø
Nordland fylkeskommune, Folkehelse
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvern avdelingen

Rana kommune
Samarbeidsrådet for Naturvernsaker
Friluftslivets Fellesorganisasjon
Sametinget
Reindrifftsforvaltningen i Nordland
Hestmannen og Strandtinden Reinbeitedistrikt, Nesnav. 1020, 8625 Utskarpen
Polarsirkelen Friluftsråd

